

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การจัดกิจกรรมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น เป็นปัจจัยที่ทำให้นิสิตอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา อีกทั้งยังทำให้นิสิตเกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยในด้านต่าง ๆ ด้วย การมีส่วนร่วมโดยตรงในกิจกรรมของมหาวิทยาลัยจะทำให้นิสิตได้สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ของตนในทางที่จะเกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม เนื่องจากภายในหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีนิสิตเข้ามาพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งต่างคนก็มีประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตมาแตกต่างกัน การเข้ามาดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันโดยอาศัยประสบการณ์เดิม และประสบการณ์ใหม่จากมหาวิทยาลัยและหอพัก จึงต้องการการตัดสินใจที่ถูกต้องและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในแต่ละช่วงของระยะเวลา แต่เป็นธรรมชาติอยู่นั่นเอง ที่การอยู่ร่วมกันมักจะต้องมีปัญหาและข้อขัดแย้งเกิดขึ้นเสมอ เนื่องจากความคิดเห็น ความมีลักษณะนิสัยของแต่ละคนย่อมมีข้อที่แตกต่างกัน อีกทั้งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้มีคำขวัญที่เสมือนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือความมีอาวุโส ความมีระเบียบวินัย ประเพณี ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถือได้ว่าเป็นสังคมย่อยสังคมหนึ่งที่นิสิตจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” อันจะเป็นประโยชน์ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงนโยบาย วัตถุประสงค์และการดำเนินงานให้เหมาะสมสอดคล้องทั้งในด้านกิจกรรมการศึกษา และการพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะนิสัยตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการนิสิตหอพัก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษา เพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

วิธีดำเนินงานวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม คือ
 - ผู้บริหาร บุคลากรและคณะกรรมการนิสิตหอพักที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมในหอพักรวม 18 คน และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2542 จำนวน 1,867 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่พักอาศัยอยู่ในหอพักของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2542 จำนวน 354 คน ซึ่งได้จากการวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น ใช้หลักการเลือกแบบสัดส่วนจากชั้นปีเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนของประชากรมากที่สุด
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” แบ่งกลุ่มตามประชากรดังต่อไปนี้
 - 3.1 กลุ่มผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการนิสิตหอพัก จำนวน 17 คน เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในกรอบแนวคิดการจัดกิจกรรมการศึกษาในหอพัก
 - 3.2 กลุ่มนิสิตหอพัก จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง 354 คน ใช้แบบสอบถาม มีประเด็นสำคัญตามคุณลักษณะนิสัยในกรอบแนวคิดของ “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม เอส พี เอส เอส / พีซีพาส (Statistic Package for the Social Science/PC) วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้นำเสนอผลในรูปความเรียง
2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านสถานภาพ และภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบโดยการหาความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอตามลำดับความถี่ในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลด้านลักษณะนิสัยตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ของนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการหาค่ามัธยิมเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายชื่อและส่วนรวม

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 354 คน

(1) สถานภาพทั่วไป

1.1 เพศชาย โดยมีเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 54.2 และเพศชายคิดเป็นร้อยละ 45.8

1.2 คณะฯ คณะที่มีนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ คณะครุศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 19.5 รองลงมาคือ คณะวิทยาศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 19.2 คณะ ที่มีนิสิตหอพักน้อยที่สุดคือ คณะนิเทศศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 45.8

1.3 ชั้นปี ชั้นปีที่มีนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุด คือ ชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 31.4 ชั้นปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 25.7 ชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 20.1 ชั้นปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 17.2 ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.6

1.4 ภูมิลำเนา ภูมิลำเนาที่มีนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 38.2 ภาคกลางคิดเป็นร้อยละ 17.8 ภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 15.8 ภาคเหนือคิดเป็นร้อยละ 15.3 ภาคตะวันออกคิดเป็นร้อยละ 10.7 ภาคตะวันตกคิดเป็นร้อยละ 2.0 และกรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 0.3

1.5 ระยะเวลาที่พัก ระยะเวลาที่พักที่มีนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมากที่สุดคือ ระยะเวลาที่พัก 1 - 2 ภาคการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 36.4 รองลงมาคือระยะเวลาที่พัก 3 - 4 ภาคการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 32.5

1.6 หอพักที่พำนักหอพักที่มีจำนวนนิสิตหอพักที่มีนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือหอพักนิสิตชาย ซึ่งมีสถานที่แห่งเดียว รวมเป็นนิสิตหอพักนิสิตชายทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมาคือ หอพักนิสิตหญิงพูดานคิดเป็นร้อยละ 22.3

1.7 กรรมการนิสิตหอพัก นิสิตหอพักที่เป็นคณะกรรมการนิสิตหอพักคิดเป็นร้อยละ 5.4 และนิสิตที่ไม่ได้เป็นคณะกรรมการนิสิตหอพักคิดเป็นร้อยละ 94.6

1.8 การยอมรับคำขวัญสามารถนำมาใช้จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตได้ นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ยอมรับตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” คิดเป็นร้อยละ 89.9 ส่วนกลุ่มที่ไม่ยอมรับคิดเป็นร้อยละ 10.1

1.9 ประเภทกิจกรรม ประเภทกิจกรรมของนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีมากที่สุดคือ กิจกรรมที่เน้นด้านพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ คิดเป็น ร้อยละ 72.2 รองลงมาคือกิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 16.7

1.10 จำแนกตามวิธีทำให้นิสิตตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องกิจกรรมหอพัก วิธีที่ทำให้นิสิตตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องกิจกรรมหอพักมากที่สุดคือ การให้ข้อมูลเชิงเชิญชวนแล้วเปิดโอกาสให้ตัดสินใจโดยอิสระ คิดเป็นร้อยละ 66.3 รองลงมาคือการทำรุ่นพี่แนะนำถึงความสำคัญแก่รุ่นน้องเป็นการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 15.4

1.11 จำแนกตามปัญหาของนิสิตที่ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมหอพัก ปัญหาที่ทำให้นิสิตหอพักตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องกิจกรรมหอพักมากที่สุดคือ นิสิตไม่มีเวลาเพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 53.0 รองลงมาคือเหตุผลอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 22.5

1.12 กิจกรรมที่เข้าร่วม ประเภทกิจกรรมที่นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเข้าร่วมมากที่สุดคือ กิจกรรมวันปิยมหาราช คิดเป็นร้อยละ 91.8 รองลงมาคือ กิจกรรมวันไหว้ครู 82.5 กิจกรรมที่เข้าร่วมปานกลางได้แก่ กิจกรรมดวลเพลง กิจกรรมงาน สี สันและกิจกรรม Freshy night คิดเป็นร้อยละ 72.0, 70.9, 70.9 ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่มี ผู้เข้าร่วมน้อยที่สุดคือ กิจกรรมพื้จุฬาฯ พาน้องดิว คิดเป็นร้อยละ 15.0

1.13 ระยะเวลา สถานที่และกิจกรรมที่จัด นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นว่า ด้านสถานที่มีความเหมาะสมที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.9 ด้านกิจกรรมที่จัด คิดเป็นร้อยละ 87.6 และด้านระยะเวลาที่จัด คิดเป็นร้อยละ 80.2

(2) การยอมรับเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรม และแนวคิดตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ในด้านต่างๆ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ด้านความมีอาวุโส นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรม และแนวคิดที่เกี่ยวกับการยอมรับในคำขวัญด้านความมีอาวุโสว่าเป็นลักษณะพฤติกรรมระหว่างรุ่นพี่กับรุ่นน้อง อาจารย์กับนิสิต และบุคคลทั่วไปกับผู้อ่อนอาวุโสกว่า พบว่า นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีอาวุโส เท่ากับ 3.72 อยู่ในระดับสูง

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนด้านความมีอาวุโสตามตัวแปรสถานภาพ พบว่า นิสิตหอพัก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศหญิงมีคะแนนด้านความมีอาวุโสมากกว่านิสิตหอพัก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศชาย ได้คะแนน 3.76 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีอาวุโสมากที่สุดคือ 3.89 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักชั้นปีที่ 3 มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีอาวุโส มากที่สุดคือ 3.71 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตก มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีอาวุโสมากที่สุดคือ 3.85 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพัก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีระยะเวลาอยู่ในหอพัก 1-2 ภาคการศึกษา มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีอาวุโสมากที่สุดคือ 3.73 อยู่ในระดับสูง

2.2 ด้านความมีระเบียบวินัย ในการวิเคราะห์คะแนนด้านความมีระเบียบ นิสิตหอพักมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรม และแนวคิดที่เกี่ยวกับการยอมรับใน คำขวัญด้านความมีระเบียบวินัย พบว่านิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคะแนนรวมเฉลี่ย ด้านความมีระเบียบวินัย เท่ากับ 3.81 อยู่ในระดับสูง

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนด้านความมีระเบียบวินัยตามตัวแปรสถานภาพ พบว่า นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศหญิงมีคะแนนด้านความมีระเบียบวินัยมากกว่า นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศชาย ได้คะแนน 3.91 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพัก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมี ระเบียบวินัยมากที่สุดคือ 4.03 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป มีคะแนนรวมเฉลี่ย ด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุดคือ 3.96 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยมีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตก มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุดคือ 4.03 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีระยะเวลาอยู่ในหอพัก 1 - 2 ภาค การศึกษามีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีระเบียบวินัยมากที่สุดคือ 3.85 อยู่ในระดับสูง

2.3 ด้านประเพณี ในการวิเคราะห์คะแนนด้านประเพณี นิสิตหอพักมี ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรม และแนวคิดที่เกี่ยวกับการยอมรับในคำขวัญด้าน ประเพณี พบว่านิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านประเพณีเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับสูง

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนด้านประเพณีตามตัวแปรสถานภาพ พบว่า นิสิต หอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศหญิงมีคะแนนด้านประเพณีมากกว่านิสิตหอพัก จุฬาลง กรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศชาย ได้คะแนน 3.86 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านประเพณีมากที่สุด

คือ 4.19 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักชั้นปีที่ 1 มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านประเพณีมากที่สุดคือ 3.94 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านประเพณีมากที่สุดคือ 3.84 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีระยะเวลาอยู่ในหอพัก 1-2 ภาคการศึกษามีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านประเพณีมากที่สุดคือ 3.89 อยู่ในระดับสูง

2.4 ด้านความสามัคคี ในการวิเคราะห์คะแนนด้านความสามัคคี นิสิตหอพักมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรม และแนวคิดที่เกี่ยวกับการยอมรับในคำขวัญด้านความสามัคคี พบว่านิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านประเพณีเท่ากับ 3.59 อยู่ในระดับสูง

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนด้านความสามัคคีตามตัวแปรสถานภาพ พบว่า นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศหญิงมีคะแนนด้านความสามัคคีมากกว่านิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศชาย ได้คะแนน 3.64 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความสามัคคีมากที่สุดคือ 3.75 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความสามัคคีมากที่สุดคือ 3.75 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตก มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความสามัคคีมากที่สุดคือ 3.84 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีระยะเวลาอยู่ในหอพัก 1 - 2 ภาคการศึกษามีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความสามัคคีมากที่สุดคือ 3.62 อยู่ในระดับสูง

2.5 ด้านความมีน้ำใจ ในการวิเคราะห์คะแนนด้านความมีน้ำใจ นิสิตหอพักมีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะนิสัย พฤติกรรม และแนวคิดที่เกี่ยวกับการยอมรับในคำขวัญด้านความมีน้ำใจ พบว่านิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีน้ำใจเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับสูง

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนด้านความมีน้ำใจตามตัวแปรสถานภาพ พบว่า นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศหญิงมีคะแนนด้านความมีน้ำใจมากกว่านิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นเพศชาย ได้คะแนน 3.88 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ศึกษาอยู่ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีน้ำใจมากที่สุดคือ 4.04 อยู่ในระดับสูง นิสิตหอพักชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีน้ำใจมากที่สุดคือ 3.92 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันตก มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีน้ำใจมากที่สุดคือ 3.96 อยู่ในระดับสูง และนิสิตหอพัก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีระยะเวลาอยู่ในหอพัก 1-2 ภาคการศึกษาและมากกว่า 8 ภาคการศึกษา มีคะแนนรวมเฉลี่ยด้านความมีน้ำใจมากที่สุดคือ 3.88 อยู่ในระดับสูง

2. ประมวลความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากร และ คณะกรรมการ นิสิตหอพักเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพัก ตาม “คำขวัญของ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ได้ข้อมูลสำคัญในประเด็นต่างๆดังต่อไปนี้

(2.1) รูปแบบวิธีการจัดหอพัก

หอพักแต่เดิมไม่ได้เป็นศูนย์การเรียนรู้ พัฒนาตัวนิสิต เพราะนิสิตมีจำนวนน้อย ในระยะต่อมานิสิตมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น อาคารในหอพักมีไม่เพียงพอแก่ความต้องการ แนวทางเดิมของการรับนิสิตเข้าหอพักจึงไม่ได้เน้นที่ช่วยเหลือนิสิตที่มีที่พักไม่สะดวกต่อการศึกษาเท่านั้น แต่หอพักจะกลายเป็นสวัสดิการให้แก่ นิสิตเพื่อเป็นที่พักอาศัย ซึ่งนิสิตส่วนใหญ่เป็นนิสิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด กิจกรรมในเชิงพัฒนานิสิตก็แทบจะไม่มี แต่อย่างน้อยเมื่อนิสิตเข้ามาอยู่ร่วมกัน นิสิตหอพักก็จะมีโอกาสได้เรียนรู้ประสบการณ์ การปรับตัวโดยอัตโนมัติ เมื่อกิจกรรมการศึกษาในหอพักมีความเด่นชัดมากขึ้น ย่อมส่งผลให้นิสิตในหอพักมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความมีน้ำใจ มีความสามัคคี ฯลฯ เกิดขึ้นโดยปริยาย เมื่อได้อยู่ร่วมกัน ในปีการศึกษา 2527 - 2529 แนวคิดการให้หอพักเป็นศูนย์การศึกษาการเรียนรู้ก็เริ่มขึ้น คือมีการดูแล นิสิตหอพักในทุกๆด้าน และมีแนวคิดที่จะทำอย่างไรให้นิสิตมาเข้าอยู่หอพักให้มากขึ้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้สร้างอาคารในหอพักเพิ่ม ซึ่งต่อมาก็มีการจัดกิจกรรมขึ้นตามมา เพื่อที่จะเสริมสร้างพัฒนาตัวนิสิต หนึ่งเมื่อนิสิตได้ทำกิจกรรมร่วมกันก็จะได้สิ่งต่างๆ หลากอย่างตามมา ตัวอย่างเช่น ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ซึ่งจัดเป็น “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ก็เกิดขึ้น

(2.2) รูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดขึ้นให้แก่นิสิตหอพักเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยโดยตรง มีดังนี้

1. โครงการอบรมมนุษยสัมพันธ์สำหรับนิสิตหอพักใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นิสิตได้เรียนรู้การปรับตัวและการใช้ชีวิตอยู่กับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ในแต่ละปีมหาวิทยาลัยได้ปรับปรุงหลักสูตรการจัดอบรมเพื่อให้สามารถรองรับนิสิตใหม่ของหอพัก ให้ได้รับการอบรมมากขึ้น กำหนดหลักสูตรจัดอบรมในวันเดียวแทนหลักสูตรเดิมที่กำหนด 2 วัน และจัดทั้งหมด 8 รุ่น ทุกหลักสูตรจัดขึ้นภายในมหาวิทยาลัย มีนิสิตเข้ารับการอบรมจำนวนมาก

2. โครงการส่งเสริมพัฒนานิสิตหอพักด้านคุณธรรม และจริยธรรม มหาวิทยาลัยได้จัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการบำเพ็ญประโยชน์และจัดกิจกรรมรณรงค์

เพื่อสร้างจิตสำนึกในเรื่องการประหยัดคอดอม ทั้งนี้มุ่งให้ความรู้และให้ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม โดยเชิญวิทยากรมาบรรยายพิเศษและนำนิสิตออกไปเรียนรู้จากกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคม เช่น สถานสงเคราะห์เด็กอ่อนและสถานแรกรับเด็กชาย เป็นต้น นอกจากนี้ยังจัดให้มีการแสดงดนตรีให้นิสิตได้ชมเพื่อสร้างเสริมสุนทรียภาพและสร้างบรรยากาศที่ดี เป็นการพัฒนาจิตใจให้กับนิสิตอีกทางหนึ่งด้วย กิจกรรมที่จัดดำเนินการแล้ว มีดังนี้

- (1) โครงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเป็นคนเก่งและคนดี
- (2) โครงการนิทรรศการคุณแม่ของเรา
- (3) โครงการนิสิตหอพักร่วมมือประหยัดการใช้พลังงาน
- (4) โครงการทำบุญตัดบาตรทำความสะอาดหอพัก
- (5) โครงการอบรมเพื่อพัฒนานิสิต นักกิจกรรมอาสา

พัฒนา

- (6) โครงการแสดงดนตรีในมหาวิทยาลัย
- (7) โครงการเรียนรู้จากผู้ป่วยโรคเอดส์
- (8) โครงการเมืองไทย ใช้ของไทย ช่วยกันประหยัด

กิจกรรมที่จัดขึ้นภายในหอพักนั้น มีส่วนทำให้เกิด การพัฒนา และส่งเสริมลักษณะนิสัยตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ได้มากขึ้น โดยเห็นว่าการมีความมีอาวุโส นิสิตหอพักจะนับถือคนที่มาก่อน มีประสบการณ์มาก่อน

ความมีระเบียบวินัย ทุกคนก็ต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ ทางหอพักก็เหมือนกัน กฎระเบียบต่าง ๆ ที่นิสิตรุ่นพี่มีให้แก่นิสิตรุ่นน้อง เพื่อให้เกิดความมีระเบียบขึ้น และให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

ความสามัคคี เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะในหอพักหากเกิดการแบ่งแยกเป็นคณะ ชั้นปี จังหวัด ก็จะทำให้เราอยู่ด้วยกันอย่างไม่สงบสุข

ความมีน้ำใจ การอยู่ร่วมกันต้องมีน้ำใจให้แก่กันและกัน ทั้งรุ่นพี่ รุ่นน้อง ครูบาอาจารย์ทุกท่านด้วย

ส่วนกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านความรู้ทางวิชาการนั้น ทางผู้บริหารก็อยากให้เกิดขึ้นแก่นิสิตหอพักให้มีเวลาการเรียนรู้ด้านวิชาการมากขึ้น แต่ทางหอพักก็ยังขาดบุคลากร และสถานที่ในการจัดกิจกรรมด้านนี้ ในเรื่องความรู้ด้านวิชาการ อาจจะไม่ใช่เพียงแต่เป็นด้านวิชาการในหลักสูตร แต่อาจจะเป็นวิชาการด้านคุณธรรมและจริยธรรมแทน

ข้อเสนอแนะจากผู้ให้สัมภาษณ์ มีประเด็นสำคัญ คือ

1. กิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นนั้นควรจะเน้นที่การแสดงถึงความเสียสละต่อส่วนรวม และสังคม เพราะในปัจจุบันนิสิตสนใจปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคมของประเทศน้อยมาก อยากให้นิสิตตระหนักถึงว่า เราจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติในอนาคต กิจกรรมที่ทำให้มีแก่นสาร มีสาระ เช่น การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา นิสิตควรตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องทำ ต้องรับผิดชอบ อาจจะช่วยรณรงค์ ซึ่งบทบาทเหล่านี้ น่าจะเป็นหน้าที่ของนิสิตซึ่งเป็นปัญญาชน ช่วยชี้นำสังคมบทบาทที่จะช่วยบำเพ็ญประโยชน์แก่ผู้ที่ด้อยโอกาส การไปแนะแนวสอนหนังสือให้แก่เด็กสลัม หรือคนพิการ คนชรา ซึ่งถ้าเรามีโอกาสไปพบเจอผู้คนเหล่านี้ ไปเจอปัญหาของคนในสังคม พอ นิสิตจบไปทำงานก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้
2. กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นควรจะมีการประเมินผลในกิจกรรมแต่ละปีให้เป็นระบบมากขึ้น เพราะแต่ละปีการจัดกิจกรรมย่อมเกิดปัญหาในแต่ละอย่างแตกต่างกัน ฉะนั้นนิสิตควรจะต้องมีการบันทึกในแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อที่จะหาวิธีการที่จะขจัดปัญหาหรืออุปสรรคเหล่านั้น ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรมที่จัดอย่างแท้จริง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. ลักษณะนิสัยตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย ที่มีชื่อเสียงในด้านวิชาการและการปฏิบัติตนตามระเบียบประเพณี วัฒนธรรมไทย เป็นที่ยอมรับในสังคม กำเนิดของสถาบันมาจากสำนักฝึกหัดข้าราชการพลเรือน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2442 ต่อมาได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนมหาดเล็ก” เมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2445 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนา โรงเรียนมหาดเล็กขึ้นเป็นสถาบันอุดมศึกษา และพระราชทานว่า “โรงเรียนข้าราชการพลเรือนของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว” เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2453 และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนา

ขึ้นเป็น “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2459 (ฝ่ายวางแผนและพัฒนา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540)

ปณิธานที่นำต้นเค้าความคิดมาจากโรงเรียนมหาลีก ซึ่งได้วิวัฒนาการเป็น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น จากเอกสารคำขวัญประจำมหาวิทยาลัยของชาวจุฬาฯ (สวัสดี จงกล, 2535) พบว่า ปณิธานหรือวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

(1) ฝึกหัดให้นักเรียนมีความจงรักภักดี และมีความใกล้ชิดต่อเบื้อง

พระยุคลบาท

(2) เป็นผู้มีความรักเป็นผู้ดี เป็นผู้มีความองอาจ อดทนต่อความยากลำบาก

(3) ให้มีความรักใคร่ สามัคคี ในหมู่นักเรียนด้วยกัน เพื่อช่วยเชิดชูนามของ

โรงเรียนให้เป็นสำนักดี

สิ่งหนึ่งที่พบว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม ก็คือ การยอมรับในคำขวัญทั้ง 5 ของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นั่นคือ

Seniority	คือความมีอาวุโส
Order	คือความมีระเบียบวินัย
Tradition	คือประเพณี
Unity	คือความสามัคคี
Spirit	คือความมีน้ำใจ

จากการที่ผู้วิจัยได้พยายามสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับ “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ได้พบว่า มี 3 แนวคิดที่เป็นที่มาของ “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

1. มาจากระบบบรรณานัติ ซึ่งมีการสืบทอดมาจากโรงเรียนมหาลีก โรงเรียน ข้าราชการพลเรือน ซึ่งจะเน้นในเรื่องความมีอาวุโสเป็นส่วนใหญ่ เป็นการให้เกียรติ เคารพนับถือผู้อาวุโสตามวัฒนธรรมไทย และสอดคล้องกับสังคมไทยมากที่สุด อีกทั้งผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่าในสมัยก่อนนั้น นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยต้องรับใช้ใกล้ชิดเบื้องยุคลบาท ทำงานในราชสำนัก หรือออกไปปฏิบัติราชการในต่างที่ต่างถิ่น จึงจำเป็นต้องฝึกความมีอาวุโส เคารพรุ่นพี่ ศึกษาระเบียบปฏิบัติในหน้าที่การงาน ราชประเพณีต่าง ๆ ความสามัคคีกลมเกลียว และความมีน้ำใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และประเทศชาติ (สวัสดี จงกล, 2535)

2. มาจากการแข่งขันกีฬา ซึ่งจะเห็นได้ว่ากีฬาทุกประเภทยานั้น ต้องมีการรวมพลังกันในเวลาแข่งขันกีฬา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของตัวนักกีฬาเอง และผู้ที่คอยให้กำลังใจนักกีฬาด้วย เพราะในสมัยก่อน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีกีฬาระหว่างคณะ และกีฬาระหว่างสถาบัน เช่นฟุตบอลประเพณีเป็นต้น ทำให้มีสถิติมีโอกาสรู้จักห้องเชียร์ รู้จักความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย และความกลมเกลียวสมัครสมานสามัคคีกันในทีมของตน (บุญรอด บิณฑสันต์, 2542) ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็มีเพลงเชียร์ที่ชื่อ “เกียรติภูมิจุฬาฯ” โดยขึ้นต้นเพลงดังนี้

“มาเกิดมา ภารดาจุฬาทุกแหล่ง มาร่วมแรงร่วมรักและสามัคคี

อาวุโสเทิดไว้ น้ำใจ ระเบียบเรามี พร้อมประเพณีเสริมให้มีแต่วัฒนา”

ซึ่งบทเพลงนี้ได้บ่งชี้ถึง “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ครบทุกข้อ คือ ความมีอาวุโส (Seniority) ความมีระเบียบวินัย (Order) ประเพณี (Tradition) ความสามัคคี (Unity) และความมีน้ำใจ (Spirit)

3. มาจากโรงเรียนเตรียมทหารในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยระบบนี้เรียกว่าระบบโซตัส (SOTUS) ซึ่งโดยมาก มักจะเน้นในเรื่องความมีระเบียบวินัย และพร้อมเพรียงในการทำกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากนั้นก็มีนิสิตนักศึกษาต่างชาตินำไปเผยแพร่ในประเทศของตน ซึ่งจะเน้นที่วิถีธวัชเหมือนทหาร จึงส่งผลให้เกิดรูปแบบเผด็จการขึ้นตามมา (สำเนา ขจรศิลป์, 2539)

ในเรื่องประเด็นที่เป็นที่มาของคำขวัญนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมาจากประเด็นแรกซึ่งอาจารย์สวัสดิ์ จงกล (2535) กล่าวถึง การอบรมระเบียบ ดังปรากฏในกฎว่าด้วยการสอน ซึ่งผู้อำนวยการสำนักฝึกหัดวิชาการข้าราชการพลเรือน (พระยาวิสุทธสุริยศักดิ์) ออกไว้เมื่อวันที่ 8 มกราคม ร.ศ. 120 หรือ พ.ศ. 2445 ข้อ 10 ว่าด้วย “ให้ทำดีเองไม่ใช่เพราะต้อง ควบคุม” ส่วนคำว่า SOTUS นั้น เป็นคำย่อของระบบที่ใช้ในโรงเรียนเตรียมทหาร ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมักจะมีปัญหากับกลุ่มคนที่นำไปใช้ว่าเป็นพวกหัวรุนแรง ก้าวร้าว ในปัจจุบันนี้ “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในด้านคัดค้านและสนับสนุน การปกครองตนเองของนิสิตนั้น ไม่ใช่เป็นการให้นิสิตมีอำนาจในการปกครองนิสิตกันเอง เพราะแท้ที่จริงแล้ว นิสิตไม่มีอำนาจเช่นนั้น นิสิตรุ่นพี่ที่บังคับขู่เข็ญนิสิตรุ่นน้องนั้น เนื่องมาจากความเข้าใจเกี่ยวกับ “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ถูกบิดเบือนไปจนนำไปสู่ระบบการกดขี่

ในปัจจุบัน “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” นั้น นิสิตบางคนยังคงยอมรับและยึดมั่นในคำขวัญนี้ มีบางคนเท่านั้นที่ไม่ได้สอนเรื่องคำขวัญให้แก่นิสิตรุ่นใหม่ โดยไม่มีการเปิดห้องเชียร์ เพียงแค่สอนนิสิตรุ่นน้องไม่ได้รับการหล่อหลอมจากรุ่นพี่ในด้านกระบวนการขัดเกลามางสังคม ส่งผลให้นิสิตรุ่นน้องไม่เกิดลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพในทางที่สังคมไทย ซึ่งเป็นสังคมที่เป็นผู้ใหญ่มีอำนาจกว่ากล่าวบังคับบัญชาผู้น้อย ซึ่งต้องเคารพเชื่อฟังคำแนะนำว่ากล่าวจากผู้ใหญ่ ระเบียบ ภาวิไล (2514) กล่าวว่า สังคมไทยมักมีการถือพรรคถือพวก สนับสนุนเฉพาะพวกของตน นิสิตจึงควรฝึกตนให้สามารถออกไปอยู่เป็นพวก เป็นคณะ ต่อสู้เพื่อหมู่เพื่อคณะนับเป็นความสามัคคี เมื่อจบการศึกษาออกไปจากมหาวิทยาลัยแล้ว ก็จะออกไปเข้ากับสังคมภายนอก ที่มีลักษณะดังกล่าวได้

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนมากคือจำนวน 312 จากกลุ่มตัวอย่าง 354 เชื่อว่า “SOTUS” เป็น “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เพราะ SOTUS ยังคงมีอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ซึ่งขึ้นอยู่กับนิสิตแต่ละคนว่าจะยึดมั่นมากน้อยเพียงใด ดังที่ วนิดา สายทองอินทร์ กล่าวว่า “ในขณะที่นี้คงไม่สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจนเต็ม 100% อาจจะมียุ่จริงในนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่เพียงแค่ 70%”

ส่วน “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” นั้น คงไม่ได้หมายถึงเฉพาะแต่เพียงรุ่นน้องเท่านั้น เพราะคงไม่ได้จำกัดเฉพาะจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่านั้น น่าจะเป็นคำขวัญของสังคมมากกว่า โดยทั่วไปสังคมน่าจะมีลำดับความมีอาวุโส มีกฎระเบียบ มีประเพณีที่ดีในสังคม ที่จะทำให้สังคมได้อยู่ร่วมกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับนำไปใช้ด้วยและควมมีอาวุโส ก็ควรจะรวมอาจารย์ด้วย เพราะที่กล่าวแล้วว่าควรจะใช้ทั้งสังคม ไม่ว่าจะป็นอาจารย์ นิสิต เจ้าหน้าที่หรือบุคลากรอื่นๆ ก็ควรจะปฏิบัติกับทุกคนด้วย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 21 คนจาก 354 คน ไม่ยอมรับว่าเป็นคำขวัญเพราะเห็นว่า น่าจะขึ้นอยู่กับบุคคลมากกว่า และอีกเหตุผลหนึ่งก็คือนิสิตหลายคนไม่ได้ปฏิบัติตาม ผู้วิจัยเห็นว่าปัจจุบัน “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” นั้น หากให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ถูกต้องตามการพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตแล้ว แนวคิดที่เป็นที่มาของคำขวัญนี้จะสอดคล้องกับแนวคิดที่มาจากระบบคุณธรรม ซึ่งมาจากโรงเรียนมหาดเล็ก และโรงเรียนข้าราชการพลเรือน ตามที่ สวัสดิ์ จงกล (2535) ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

รองศาสตราจารย์ ดร. วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้ให้สัมภาษณ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันเสาร์ที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2543 หน้า 12 ว่า ตนต้องการนำระบบ

SOTUS กลับมาใช้ในมหาวิทยาลัย เพราะเป็นระบบที่สามารถอบรมระเบียบวินัย ความสามัคคีให้แก่นิสิตนักศึกษาได้อย่างดี แต่นักศึกษากลับตีความหมายของระบบ SOTUS ไปในทาง ที่ผิคนำระบบมาสร้างอำนาจให้ตนเอง ใช้คำหาบคาย ใช้ความรุนแรง จึงเกิดปัญหาตามมามากมาย

ผู้วิจัยเห็นว่า “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” นั้น ควรจะมีการเผยแพร่และสร้างค่านิยมที่ถูกต้องในการใช้คำขวัญให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งรวมไปถึงสภาพสังคมในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องซึ่งมีประเด็นดังนี้

ความมีอาวุโส การแสดงออกอย่างนอบน้อมของผู้ที่ด้อยอาวุโสกว่ามีแต่ช่วยให้ปฏิสัมพันธ์ของคนดีขึ้น แต่กรอบของการนับถืออาวุโสต้องไม่ใช่อิทธิพลเหนือเกณฑ์การวัดความสามารถของคนโดยเด็ดขาด นอกจากนี้ระบบอาวุโสต้องไม่ใช่เครื่องมือของผู้มีอาวุโส ในการสร้างอำนาจเพื่อให้ผู้น้อยเชื่อฟัง หรือทำตามคำสั่งตามใจตนอย่างไร้เหตุผล สำหรับการนับถืออาวุโสในระบบของมหาวิทยาลัย จะเป็นภาพที่งามตามาก หากรุ่นน้องจะทำความเคารพรุ่นพี่ ทักทายรุ่นพี่ สนทนากับรุ่นพี่ด้วยความสุภาพอ่อนน้อม ส่วนในเรื่องการตัดสินใจ ความคิด ความสามารถของคนแล้ว ต้องไม่สนใจว่าเป็นความคิดของใคร การพิจารณาต้องดูที่ตัวความคิด เพราะความสามารถของคนมิได้ขึ้นอยู่กับชั้นปี นอกจากนี้ความเชื่อของนิสิตรุ่นน้องควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ต้องไม่มีการฝืนบังคับใจแต่อย่างใด แต่อย่างไรก็ต้องไม่ลืมเรื่องการแสดงออกอย่างนอบน้อมของผู้ที่ด้อยอาวุโส สิ่งที่สำคัญคือ เรื่องประสบการณ์ที่ผู้อาวุโสมีมากกว่าประสบการณ์ ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการทำงาน เพราะความอ่อนน้อมจะทำให้ผู้อ่อนอาวุโสกว่ามีโอกาสดูแลเรียนรู้ประสบการณ์จากผู้มีอาวุโสมากขึ้น

ความมีระเบียบวินัย ถ้าสังคมในมหาวิทยาลัยหรือในหอพักนิสิตขาดความมีระเบียบวินัย สังคมนั้นก็ไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างเต็มที่ การปฏิบัติตนให้ยึดถือความมีระเบียบวินัย จะเป็นการฝึกฝนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม รู้จักสิ่งที่ควร สิ่งที่ไม่ควร รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ มีค่านิยมที่ถูกต้อง การฝึกฝนอบรมลักษณะนิสัยให้เกิดการปฏิบัติตนให้มีระเบียบวินัยที่เหมือน ๆ กันในสังคม ย่อมต้องการกฎเกณฑ์ต่าง ๆ แต่จะต้องเหมาะสมนำไปปฏิบัติตาม ในระยะแรก ๆ อาจจะต้องควบคุมดูแลเอาใจใส่ให้มีการปฏิบัติ เพื่อให้มีการยอมรับในกฎเกณฑ์นั้นๆ ก่อน แต่ถ้าเป็นระเบียบกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม การยอมรับนั้นย่อมไม่ยาก แต่ถ้าเป็นระเบียบปฏิบัติที่ผิด ๆ ก็มักจะก่อให้เกิดการขัดขวางและหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามนั้น เมื่อก้าวเข้าสู่ระดับมหาวิทยาลัย นิสิตย่อมรู้สึกตนว่า ตนเองไม่ได้อยู่ในสภาพของวัยเด็กอีกต่อไป โดยกำลังก้าวมาสู่การเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ที่ดีต่อไป ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่สมัยใหม่ ในทฤษฎีของโนลส์ (Knowles, 1978) ระบุว่า “สถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่ย่อมมีผลต่อการ

เรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่” ดังนั้นการปฏิบัติตนจึงต้องเป็นการปฏิบัติแบบผู้ใหญ่ รู้จักกาลเทศะ แต่งกายสุภาพให้ถูกต้อง รู้จักการวางตนให้สมควรกับโอกาส รู้จักกล้าในสิ่งที่ถูกต้อง ประพศิตนอยู่ในขอบเขตแห่งความดีงาม ด้วยเหตุดังกล่าวมาแล้วนี้ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมีระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นกับสังคมนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเพณีประเพณีที่ถือปฏิบัติกันมาในมหาวิทยาลัย นิสิตบางคนควารู้สาระ ไร้ความหมาย แต่ถ้าศึกษาให้ดีแล้ว จะพบว่าทุกอย่างมีความหมายซ่อนเร้นไว้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งสิ้น ในประเพณีการต้อนรับน้องใหม่ ซึ่งในปัจจุบันก็ได้มีผู้อุบายอย่างไปใช้กันอย่างผิดรูปแบบเดิมและก่อให้เกิดปัญหา เนื่องจากผู้ที่นำไปใช้ไม่ได้ศึกษาถึงเหตุผลตลอดจนความมุ่งหวังจากประเพณีนี้ การต้อนรับน้องใหม่จัดขึ้นเพื่อให้นิสิตรุ่นพี่และนิสิตรุ่นน้องได้มีโอกาสพบปะกัน สนุกสนานร่วมกัน ซึ่งจะสร้างความคุ้นเคย ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ มีผลต่อการติดต่อและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในอนาคต การช่วยเข้า หรือการเล่นแกล้งกันด้วยความสนุกสนานในขณะที่ต้อนรับน้องใหม่ จะทำลายบรรยากาศของความเป็นคนที่แปลกหน้ากัน ให้กลายเป็นคนที่สนิทสนมกันได้ แต่มีบ้างที่นิสิตบางกลุ่มสร้างบรรยากาศของการข่มเหง แสดงความมีอำนาจและกลั่นแกล้งเพื่อให้เกิดความกลัว ประเพณีการรับน้องจึงมีรูปแบบที่ผิดไปจากวัตถุประสงค์เดิม เกิดความเจ็บช้ำน้ำใจและเกิดมีเรื่องราวขึ้นได้ ดังนั้น ถ้ามีผู้ที่นำประเพณีไปใช้ในทางที่ผิดบ่อยครั้ง ก็จะทำให้เกิดการต่อต้านและมีการมองดูประเพณีปฏิบัตินี้ในทางเสื่อมเสียไปได้ ฉะนั้นประเพณีจึงเป็นเพียงแนวทางเลือกสำหรับคนรุ่นใหม่ การจะปฏิบัติตามหรือไม่จะต้องพิจารณาตามความเหมาะสม นอกจากประเพณีกลับช่วยผลักดันกิจกรรมต่างๆของนิสิตให้ก้าวหน้าด้วย เช่นงานฟุตบอลประเพณีจุฬา-ธรรมศาสตร์ที่จัดขึ้นนั้น จุดเริ่มต้นของงานนั้นก็มาจากการแข่งขันฟุตบอลเพื่อหารายได้บำรุงสมาคมปราบวัณโรค หลังจากนั้นบรรยากาศของงานก็ขยายขึ้นเรื่อย ๆ มีการแสดงความคิดเห็นต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีรูปแบบของการเชียร์ มีเนื้อหากิจกรรมที่มากขึ้นซึ่งจะช่วยส่งเสริมการทำงานให้เป็นระบบมากขึ้น มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และสิ่งที่สำคัญคือให้นิสิตได้รู้จักการทำงานร่วมกัน

ความสามัคคี การทำกิจกรรมของนิสิตในภาวะปัจจุบันได้สะท้อนภาพเป็นอย่างดีว่า สังคมนิสิตเริ่มขาดความสามัคคีอย่างมาก การที่จะร่วมมือทำกิจกรรมต่างๆร่วมกันก็ไม่เต็มที่เท่าที่ควร ขาดการเอาใจใส่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ปัญหาที่ตามมาก็คือ ทำให้นิสิตที่มีหน้าที่ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมเกิดความท้อแท้ในการจัด ในสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ความสามัคคีเป็นผลทำให้เกิดผลเสียต่อชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เช่นในงานฟุตบอลประเพณีในระยะหลังนี้ จะพบว่านิสิตไปเข้าร่วมงานน้อยมากและยังขาดความสามัคคีใน การทำงานร่วมกันอีก ในสภาพปัจจุบันนี้ นิสิตมีความยึดติดในวัตถุมากกว่าในด้านของจิตใจ เห็นประโยชน์ส่วน

ตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม จึงทำให้เกิดผลเสียต่อการรวมกลุ่ม ฉะนั้นความสามัคคีซึ่งเกิดจากการส่งเสริมความผูกพันต่อจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้ จะช่วยส่งเสริมให้นิสิตมีความรักและความเทิดทูน รักเกียรติ รักศักดิ์ศรีของสถาบันแห่งนี้ มีการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากขึ้น เพราะเมื่อจบออกไปทำงาน ก็จะไม่เกิดการทะเลาะเบาะแว้งกันในสังคม ดังนั้น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงต้องสร้างคุณลักษณะนิสัยแห่งความสามัคคีที่ค้ำให้เกิดขึ้นแก่ทุกคน เพื่อที่จะได้ฝึกฝนให้นิสิตออกไปทำงานร่วมกับผู้อื่นได้นั่นเอง

ความมีน้ำใจ เป็นเรื่องที่พิสูจน์ได้ลำบากมากในสังคมปัจจุบัน การมีน้ำใจเป็นแก่นของการเป็นคนดีมีคุณธรรมทั้งปวง ซึ่งเริ่มต้นจากผู้ปฏิบัติตนเอง ในสังคมปัจจุบันมักจะมีแต่คนแรงแ้งน้ำใจ เนื่องมาจากสภาพสังคมในปัจจุบันนั้น ถ้าไม่เห็นว่าเป็นเรื่องของตนเองหรือเป็นเรื่องที่ตนเองจะเสียประโยชน์แล้ว คนในปัจจุบันมักจะไม่ให้ความสนใจ ไม่ให้ความช่วยเหลืออื่นใดเลย ในสังคมของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความมีน้ำใจก็ลดน้อยลงไป จะเห็นได้จากการที่นิสิตเข้ามาช่วยงานกิจกรรมต่างๆของมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะเป็นด้านศิลปะและ วัฒนธรรม ด้านการบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ด้านกีฬา และด้านวิชาการ นิสิตเข้าร่วมน้อยมาก ทั้งๆ ที่มหาวิทยาลัย ก็มีบปในด้านการจัดกิจกรรมให้แก่นิสิตเป็นจำนวนมาก หากนิสิตไม่ได้รับการปลูกฝังให้เป็นคนมีน้ำใจแล้ว เมื่อจบการศึกษาออกไปย่อมจะมีความเห็นแก่ตัวมากขึ้น มีการเอาเปรียบในสังคมมากขึ้น สังคมก็จะแย่งตามลำดับ การจะสร้างนิสิตทุกคนในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้มีความมีน้ำใจเพิ่มขึ้นนั้น นิสิตแต่ละคน จะต้องสร้างความรู้สึที่ดี แสดงออกซึ่งความมีน้ำใจต่อผู้อื่นและส่วนรวม โดยไม่เก็งงอนกัน การช่วยเหลือผู้อื่นจะทำให้ ผู้ที่ช่วยเหลือนั้นเกิดความสุขใจมาก ความมีน้ำใจนับว่าเป็นคุณลักษณะนิสัยที่ขาดไม่ได้สำหรับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและในสังคมทั่วไป จึงเป็นการสมควรที่จะมีการเร่งฟื้นฟูความมีน้ำใจให้เกิดขึ้นในสังคมชาวจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในปัจจุบัน “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ถูกบิดเบือนไปจากกรอบของสังคมนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีมาแต่เดิม คำว่า “SOTUS” มีบทบาทเข้ามาแทนคำขวัญจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แต่เมื่อสืบค้นต่อไปจะพบว่า นิสิตโดยมากมักจะเข้าใจว่า “SOTUS” ก็คือคำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์นั่นเอง ซึ่งเป็นข้อค้นพบที่เป็นประเด็นสำคัญ ฉะนั้นในสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงแยกไม่ออกว่า สิ่งใดเรียกว่าคำขวัญและสิ่งใดเรียกว่า โซตัส ซึ่งนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์ มีการยอมรับในวิธีการสร้างคุณธรรมตามคำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์ แต่ได้ใช้วิธีการของระบบโซตัสที่เป็นปัญหาในปัจจุบันนี้ ในอดีตรากเหง้าของคำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์ นั้น ไม่ได้มีการบอกวิธีในการที่จะถ่ายทอดวิธีการในการปลูกฝัง คำขวัญ ซึ่งจุดนี้จึงทำให้นิสิตนาระบบโซตัสซึ่งเห็นว่าดีในวัตถุประสงค์มาใช้ในการอบรมแก่นิสิตรุ่นน้อง ทำให้มี

เกิดปัญหาขึ้นมากมายตามมา แต่ถ้ามองในแง่การปรับพฤติกรรม และลักษณะนิสัยที่ปลูกฝังโดยวิธีการของระบบ โชดัสทำให้นิสิตเกิดการพัฒนามาตามคำขวัญได้โดยพิจารณาจากผลการวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์สำคัญในการรับน้องใหม่ของนิสิตจุฬาลงกรณ์นั้น ผู้บริหารต่างก็คาดหวังว่านิสิตรุ่นน้องที่นิสิตรุ่นพี่ปลูกฝังลักษณะนิสัยให้ นั้น นิสิตรุ่นพี่จะต้องประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางที่ตนเองปลูกฝังนั้นให้ได้เสียก่อน เพราะจะทำให้สังคมยอมรับ แต่ปัญหาต่าง ๆ มักจะเกิดจากนิสิตรุ่นพี่ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่รุ่นน้องจึงเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอยู่มาก

สำหรับการพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตในหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์นั้น ให้อยู่ร่วมกันได้อย่างผาสุก ย่อมต้องมีวิธีการที่สามารถทำให้นิสิตรุ่นน้องรวมกันเป็นปึกแผ่นในระยะเวลาอันรวดเร็วนั้นทำได้ยาก ด้วยเหตุนี้ นิสิตในหอพักส่วนมากจึงยอมรับที่จะใช้วิธีการของโชดัสเข้ามาในการรับน้องนิสิตหอพัก เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” อันเนื่องมาจากนิสิตที่อยู่ในหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ย่อมมีความแตกต่างกันมาก ไม่ว่าจะเป็นสภาพฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว ปัญหาที่ต่างคนเคยเผชิญมาในชีวิตมีไม่เหมือนกันเป็นเหตุปัจจัยที่สำคัญ

วิธีการที่ใช้ในหอพัก กับการอบรมลักษณะนิสัย ซึ่งกระทำโดยวิธีการบีบบังคับให้เกิดการยอมรับ การแสดงท่าทีที่แข็งกร้าว สุดท้ายคือการทำที่จะพยายามใช้วิธีการเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับในภายหลัง การพยายามใช้วิธีการเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการยอมรับตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ในปัจจุบัน ได้กลายเป็นผลที่ทำให้เกิดการต่อต้าน การขัดขวางและทำลายประเพณีการรับน้องที่มีมาแต่เดิม เมื่อขาดการทำความเข้าใจที่ถูกต้องตามมา จึงทำให้เกิดความรังเกียจ และเกิดความต้องการที่จะทำลายคำขวัญเหล่านั้นให้หมดไป ซึ่งมีผลทำให้ “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ถูกทำลายไปในที่สุด

ในความจริงที่เกิดขึ้น นิสิตที่อบรมลักษณะนิสัย และสังเกตพฤติกรรมของนิสิตหอพักผู้มาใหม่นั้น ไม่ได้มีเจตนาที่จะแสดงอาการข่มขู่หรือกระทำการก้าวร้าวดังที่ปรากฏ หากแต่เป็นการแสดงละครในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่จะทดสอบจิตใจของคนผู้ที่มาใหม่ ว่ามีลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่แท้จริงอย่างไรบ้าง ซึ่งบางสิ่งบางอย่างจะต้องเป็นการสร้างแรงกดดันให้นิสิตที่มาอยู่ในหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้ ได้มีการปรับตัวในวิถีชีวิตที่แปลกแตกต่างจากสถานะที่เดิมที่เคยเป็นอยู่มาก่อนนั้น แต่ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นส่วนมากมาจาก การขาดความเฉลียวใจของนิสิตรุ่นพี่ผู้ให้การอบรม มุ่งที่จะบีบบังคับให้มีการยอมรับให้เกิดขึ้นได้โดยง่าย กอปร

กับการที่คิดว่านิสิตหอพักที่มาอยู่ใหม่ทุกคนจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในหอพักอีกยาวนาน อาจจะทำให้เขาเหล่านั้นมีความเข้าใจเจตนาที่แท้จริงของการปฏิบัติดังกล่าวได้เอง รุ่นพี่ที่กระทำการเช่นนี้ ถือว่ากระทำการโดยขาดความรอบคอบที่จะติดตามพฤติกรรม ทักษะคติและลักษณะนิสัยของบรรดาผู้ที่มาใหม่เหล่านั้นว่า แทนที่จะเกิดการยอมรับ และพยายามที่จะค้นหาเหตุผลด้วยตนเองและด้วยประสบการณ์ในอนาคตของพวกเขาเอง ว่านิสิตรุ่นพี่ทำไปทำไม มีเหตุผลอะไร ทำไมถึงทำเช่นนั้น คำถามเหล่านี้ ถ้ามีในความรู้สึกของผู้ที่ได้ชื่อว่านิสิตน้องใหม่หอพักแล้ว จะสามารถทำให้เขาเหล่านั้นรู้จักความรัก ความเอื้ออาทรที่นิสิตรุ่นพี่กระทำการลงไป ก็เพื่อฝึกหัดนิสัยแห่งการเป็นคนที่มีมองโลกในหลายแง่มุม แต่ปัญหาที่ตามมากลับกลายเป็นว่า นิสิตหอพักใหม่เกิดความรู้สึกว่าตนถูกบีบบังคับอย่างรุนแรง เกิดความรู้สึกที่ไม่พอใจอย่างมาก กระแสแห่งความขัดแย้งนี้ได้กลายเป็นความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน ผลที่สุดทำให้ความศรัทธาที่มีต่อ “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เสื่อมสูญลงไปโดยที่คิดขึ้นเองว่าเป็นต้นเหตุที่ทำให้เกิดการปฏิบัติที่ก้าวร้าว รุนแรงและมีลักษณะข่มขู่ดังกล่าว

ผลจากการถ่ายทอดลักษณะนิสัยให้เป็นที่ไปตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ของนิสิตหอพัก จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร บุคลากรและคณะกรรมการนิสิตหอพัก พบว่านิสิตหอพักส่วนมากมีการปรับตัวอยู่ในหอพักได้ดีขึ้น โดยใช้ระยะเวลาอันสั้นในการทำความรู้จักกัน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เป็นบ่อเกิดแห่งความรักใคร่สมัคสมานสามัคคีกลมเกลียว มีระเบียบวินัย มีน้ำใจที่จะช่วยเหลือกันพึ่งพาอาศัยกันได้ทุกเมื่อ ซึ่งเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ระบบบริหารและกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในหอพักได้รับการเข้าร่วมอย่างดียิ่งจากนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยแห่งนี้

โดยสรุปแล้ว “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” นั้น จากการเก็บข้อมูลทั้งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ส่วนมากมีการยอมรับตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” มาก แต่จุดบกพร่องที่เป็นข้อวิจารณ์ในทางสังคมนั้น ประเด็นหลักก็คือ การใช้อำนาจการปกครองตนเองมากเกินไปจนเกินขอบเขต ซึ่งจะอุปสรรคขัดขวางตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของคำขวัญที่จะพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตให้เป็นที่ไปตามแบบของสังคมไทย ไม่บรรลุนเป้าหมายเท่าที่ควร ในอนาคต ผู้วิจัยเห็นว่า แนวโน้มของการรับน้องโดยใช้วิธีการที่รุนแรงได้ลดลงไปมาก ซึ่งเดิมได้ถูกวิพากษ์ วิจารณ์กันมาก และมีแนวโน้มที่จะลดลงไปเรื่อย ๆ เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

2. การจัดกิจกรรมการศึกษา

ภายในหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีนิสิตเข้ามาพำนักอยู่เป็นจำนวนมาก การอยู่ร่วมกันมักจะต้องมีปัญหาและข้อขัดแย้งเกิดขึ้นเสมอ เนื่องจากความคิดเห็นความมีลักษณะนิสัยของแต่ละคนย่อมมีข้อที่แตกต่างกัน จึงจำเป็นที่จะต้องมีการที่จะ ส่งเสริมการพัฒนาจิตในด้านต่าง ๆ นั้น หอพักในมหาวิทยาลัยที่มุ่งเป็นที่พักอาศัยกันของนิสิตที่เื่อต่อการศึกษาในมหาวิทยาลัย และขณะเดียวกันเป็นห้องปฏิบัติการเพื่อปลูกฝังและหล่อหลอมคุณธรรม ลักษณะนิสัยที่สำคัญให้เกิดแก่นิสิตที่พำนักในหอพักอีกทางหนึ่ง

การจัดให้มีกิจกรรมด้านพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ ด้านกีฬา ด้านศิลปะ และวัฒนธรรม และด้านกิจกรรมวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชิญผู้มีความรู้ ความสามารถ หรือนิสิตเก่าหอพัก ผู้ประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตอยู่ในหอพักมาเป็นวิทยากรบรรยาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรจันทร์ ล่องกุล (2529) ที่พบว่า ผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการนิสิตหอพัก ได้มีข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวิชาการให้มากกว่านี้ โดยจัดให้มีการ อบรม สัมมนา เชิญวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ ในหอพักเพิ่มขึ้น

สำหรับการถ่ายทอด “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” โดยผ่านกิจกรรม การรับน้องของหอพักที่จัดสืบเนื่องตลอดมานั้น ในอนาคตกิจกรรมเหล่านี้จะยังคงดำเนินต่อไป เนื่องจากผู้บริหาร บุคลากรและคณะกรรมการนิสิตหอพักให้ข้อคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ควรจะให้มีการรับน้องในการถ่ายทอดและปลูกฝัง “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ต่อไป แต่ถ้ากิจกรรม การรับน้องนี้ใช้วิธีการที่รุนแรงและใช้เวลานานเกินไป ในอนาคตก็ควรจะได้รับการพัฒนาในรูปแบบที่เหมาะสม และเป็นประโยชน์มากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการจัดกิจกรรมต้อนรับน้องใหม่ มีนิสิตหอพักจำนวนมากคิดเป็นร้อยละ 89.9 ยอมรับตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ว่าสามารถพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักได้ ซึ่งเหตุผลปรากฏในตารางที่ 8 ในบทที่ 4 เห็นว่าเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต สอนให้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยสอดคล้องกับทฤษฎีของ อีวาน อิลลิช (Ivan Illich) ซึ่งให้เห็นว่าการศึกษาที่แท้จริง เป็นสิ่งที่บุคคลสามารถแสวงหาได้จากข้อเท็จจริงในสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ โดยเชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดได้ตลอดเวลาและต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งวิธีการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยการเรียนรู้จากเพื่อน ก็เป็นวิธีการหนึ่งในการดำเนินชีวิตเช่นกัน ทฤษฎีนี้เน้นการศึกษาเกี่ยวกับ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่

นอกจากนี้ จากผลการวิจัยยังพบว่า หอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจะดำเนินนโยบายในการที่จะปรับเปลี่ยนให้หอพักนั้น จัดเป็นแบบศูนย์การศึกษาการเรียนรู้มากขึ้น ในอนาคต กล่าวคือ มีการจัดสภาพแวดล้อมของหอพักด้านที่พักอาศัย และสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม ลักษณะนิสัย แนวคิดของนิสิตหอพัก และสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาทางวิชาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการมากยิ่งขึ้น

ส่วนปัญหาในด้านความสัมพันธ์และการทำงานเป็นกลุ่มในเรื่องความสามัคคี นั้น จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า น่าจะมีแนวโน้มลดลง และจะเป็นความสัมพันธ์ที่แคบ ๆ เฉพาะกลุ่มคน ซึ่งจะลดลงไปตามสภาพของสังคมและแนวโน้มนโยบายที่เน้นให้นิสิตชั้นปีที่ 1 เข้าพำนักในหอพักให้มากขึ้นนั้น ยังความไม่พอใจแก่นิสิตที่พำนักอยู่เดิม อีกทั้งยังส่งผลให้การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่บรรลุถึงเป้าหมายในการพัฒนานิสิต อันเนื่องมาจากนิสิตหอพักไม่มีความสามัคคีกลมเกลียวพร้อมใจกันเข้าร่วมกิจกรรม และขาดการพัฒนาคุณลักษณะนิสัย อันเป็นเป้าหมายและนโยบายสำคัญในการพัฒนาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่า หอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดแข่งขันกีฬาภายในหอพัก กิจกรรมการรับน้องใหม่ กิจกรรมออกค่ายอาสาพัฒนา กิจกรรมพัฒนาหอ กิจกรรมมนุษยสัมพันธ์ กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม กิจกรรมจุฬาพาน้องตีว กิจกรรมชมรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหอพัก การจัดการเลือกตั้งคณะกรรมการนิสิตหอพัก เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมต่อการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” กิจกรรมที่หอพักไม่ได้จัดคือกิจกรรมประเภทวิชาการที่ให้กับนิสิตด้วยกันเองเช่น กิจกรรมกลุ่มสอนเสริม กิจกรรมการบรรยายและอภิปรายทางวิชาการ กิจกรรมได้เวทีทางวิชาการต่าง ๆ ซึ่งหอพักยังขาดบุคลากรที่จะสนับสนุนและเอาใจใส่ในเรื่องวิชาการนี้

เมื่อพิจารณาในด้านกิจกรรมต่างๆ นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเห็นว่า กิจกรรมของหอพักที่จัดขึ้นนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นในกิจกรรมด้านพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งกิจกรรมประเภทนี้ จะช่วยให้นิสิตใช้เวลาเพื่อพัฒนาตนเองให้พร้อม เพื่อที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม มีความคิดสร้างสรรค์และนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นการปลูกฝังให้นิสิตได้ตระหนักในภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ต้องมีต่อสังคม ถือเป็น การบำเพ็ญประโยชน์ต่อประเทศชาติและหมู่คณะ(ทบวงมหาวิทยาลัย,2522) ตาม ทฤษฎีพรากาช (Prakash,1969) ได้ถือว่า กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมด้านสังคมสงเคราะห์ ซึ่งสอดคล้อง

คล้อยกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา(2528) ที่ว่ากิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมพัฒนาความเสียสละเพื่อสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งฝึกหัดให้นิสิตมีความตระหนักในบทบาทของการมีส่วนร่วม ในการช่วยเหลือสังคมหรือประเทศ โดยทางหอพักได้มีกิจกรรมออกค่ายอาสาพัฒนา รวมทั้งกิจกรรมออกค่ายแนะแนวต่างจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ

สถานที่ภายในหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่เอื้ออำนวยในการจัด กิจกรรมประเภทวิชาการนี้ ซึ่งโดยมากมักจะใช้หอประชุมคณะวิศวกรรมศาสตร์ เป็นสถานที่จัดกิจกรรมประเภทบรรยาย เช่นกิจกรรมปฐมนิเทศหอพัก กิจกรรมบรรยายคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น ส่วนในเรื่องระยะเวลาในการจัดการอบรม มีผลอย่างมากในการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตหอพัก เนื่องจากแต่ละคนภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดการเรียนการสอนไม่ตรงกัน จึงส่งผลให้ระยะเวลาที่จัดไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมของหอพัก ซึ่งควรจะต้องจัดในวันและเวลาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไม่มีการจัดการเรียนการสอนในช่วงนั้น ๆ

หากพิจารณาในแง่ “การจัดกิจกรรมการศึกษา” กิจกรรมที่จัดขึ้นในหอพักส่งเสริมให้นิสิตมีการพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดีที่เกิดกับตนเองและสังคมโดยรอบ สภาพการณ์หรือประสบการณ์ที่หลากหลาย ซึ่งจัดขึ้นเพื่อให้บุคคลสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พฤติกรรม และองค์ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินต่อเนื่องกันตลอดชีวิต ทั้งนี้อาจจะจัดโดยมีรูปแบบหรือไม่มีรูปแบบก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่กิจกรรมในหอพักนั้น จัดให้เกิดการเรียนรู้จากสภาพการณ์หรือประสบการณ์มากกว่าการเรียนการสอน ดังนั้นซูซานและสตีเวน แมนแซก (Susan and Steven Manchak) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า กิจกรรมการศึกษา หมายถึง สภาพการณ์ หรือ ประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง

กิจกรรมการศึกษาที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้จัดขึ้นให้แก่ นิสิตหอพัก โดยเฉพาะเป็นประจำปีมี 2 โครงการ คือ

- (1) โครงการมนุษยสัมพันธ์สำหรับนิสิตหอพัก เน้นในด้านการเรียนรู้ การปรับตัวและการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ดังรายละเอียดในตอนสรุปผลการวิจัยนี้
- (2) โครงการส่งเสริมพัฒนานิสิตหอพักด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีวัตถุประสงค์หลักโดยเน้นที่การให้ความรู้ ความเข้าใจในแนวทางการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม

กิจกรรมทั้งสองโครงการนี้ ผู้วิจัยพบว่าความเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เห็นว่ายังมีน้อยกว่าที่ควรและการจัดกิจกรรมใช้เวลาสั้นมาก จัดเพียงปีละครั้งเท่านั้น หากกิจกรรมที่จัดให้กับนิสิตหอพักยังเป็นเช่นนี้อยู่อีก จะมีผลทำให้นิสิตหอพักไม่สามารถได้รับการพัฒนาจากทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเท่าที่ควร อันจะเป็นเหตุหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดความผิดพลาดต่อระบบการบริหาร นโยบาย และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น หากนิสิตได้รับการเอาใจใส่ไม่ทั่วถึงจะทำให้นิสิตขาดคุณสมบัติของการเป็นนิสิตที่มีลักษณะนิสัยที่ดีตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นด้วยกับวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ที่เสนอเกี่ยวกับแนวคิดการจัดกิจกรรมนิสิตตอนหนึ่งว่า “กิจกรรมนิสิตจะส่งเสริมให้นิสิตแต่ละคนรู้จักตนเองมากขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ อันเป็นผลทำให้แต่ละคนสามารถพัฒนาการเรียน วิชาการ สังคม ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพและวุฒิภาวะสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์มากขึ้น” จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่มีลักษณะของการเน้นด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นหลัก ส่วนกิจกรรมที่มุ่งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการในหอพักนั้น คณะกรรมการนิสิตหอพักเป็นผู้ดำเนินการให้มีขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยทบทวนความรู้เฉพาะกลุ่มและคณะของตนเท่านั้น กิจกรรมด้านกีฬานั้น คณะกรรมการนิสิตหอพักได้จัดให้มีการแข่งขันกีฬาขึ้นในกิจกรรมมะพร้าวแห้ว ซึ่งจะเน้นให้นิสิตทุกคน มีความสามัคคี มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีระเบียบวินัยและเสริมสร้างสุขภาพอนามัยให้แข็งแรง กิจกรรมด้านศิลปะและวัฒนธรรมในหอพัก จะจัดขึ้นตามวันในประเพณีไทย เช่นกิจกรรมไหว้ครู กิจกรรมวันลอยกระทง ที่จัดขึ้นเฉพาะก็คือกิจกรรมลอดซุ้มและบายศรีสู่ขวัญ ซึ่งเป็นกิจกรรมในการต้อนรับตามประเพณีไทย ส่วนกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์นั้น นิสิตหอพักส่วนมากจะจัดขึ้นเฉพาะกลุ่ม ชมรมหรือคณะ ในหอพัก เช่น การแนะนำตามจังหวัดต่าง ๆ การออกค่ายอาสาพัฒนาอีกส่วนหนึ่งจะเป็นการบำเพ็ญประโยชน์แก่หอพัก เช่น กิจกรรมพัฒนาหอ กิจกรรมวันเปิดหอ ซึ่งจัดให้มี 2 ปี / ครั้ง

กิจกรรมการศึกษาเพื่อส่งเสริมกิจกรรมนิสิตของทบวงมหาวิทยาลัย และ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดให้มี 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านศิลปะและวัฒนธรรม ด้านสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมของนิสิตที่ชัดเจน ทั้งของเฟรดเดอริก (Frederich,1959) และจาไมกัส (Jamias,1969) จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนานิสิตในทุก ๆ ด้าน อันได้แก่ สติปัญญา อารมณ์ สังคม และบุคลิกภาพรวมไปถึงเป็นการสร้างลักษณะนิสัยที่ดี ครอบคลุม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” อีกด้วย

วิธีการที่จะทำให้นิสิตหอพักถึงความสำคัญในเรื่องกิจกรรมของหอพัก จาก การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม เห็นว่า ทางหอพักควรให้ข้อมูลเชิงเชิญชวน แล้วเปิดโอกาสให้ ตัดสินใจโดยอิสระ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ไม่ควรจัดให้ตรงกับเวลาเรียนและเวลาที่ทำกิจกรรมของ คณะ อันจะเป็นผลทำให้นิสิตส่วนใหญ่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่ เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ การพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผู้วิจัยพบว่าการไม่เข้าร่วมกิจกรรมนั้น นอก จากจะทำให้การพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตไม่ได้ผล ยังส่งผลให้ระบบบริหารในหอพักไม่เกิด สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งชไนเดอร์ (Schneider, 1977) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของหอพักนิสิตนักศึกษาไว้ 3 คือ (1) เพื่อให้เป็นที่พักอาศัย (2) เพื่อใช้เป็นที่ควบคุมพฤติกรรมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (3) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนานิสิตนักศึกษานั้น การเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิตหอพักมีผลต่อวัตถุประสงค์ของหอพักอย่างมาก

3. กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตามคำขวัญของนิสิต จุฬาฯ

จากผลการวิจัย ทำให้ทราบว่าหอพักนิสิตชายจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มี กิจกรรมที่เป็นกิจกรรมศึกษาอยู่ 2 กิจกรรม หลัก คือ

1. กิจกรรมโครงการมนุษยสัมพันธ์สำหรับนิสิตหอพัก
2. กิจกรรมโครงการส่งเสริมพัฒนานิสิตหอพักด้านคุณธรรมและจริยธรรม

กิจกรรมทั้งสองโครงการนี้ ผู้วิจัยเห็นว่ามีการจัดกิจกรรมการศึกษาที่น้อยเกินไป และจัดเพียงปีละครั้งเท่านั้น หากกิจกรรมที่จัดให้กับนิสิตหอพักยังเป็นอยู่เช่นเดิม ก็จะทำให้ นิสิตหอพักมีลักษณะนิสัยที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยอย่างแน่นอน เพราะกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น ขาด ซึ่งความต่อเนื่องของกิจกรรม และขาดบุคลากรที่เข้ามาจัดกิจกรรมในหอพักจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นในหอพักปัจจุบันยังไม่สอดคล้องกับกิจกรรมที่ คณะ กรรมการนิสิตหอพักจัดขึ้นในหอพัก เนื่องจากกิจกรรมทั้งหมด คณะกรรมการนิสิตจัดขึ้น มักจะ เป็นกิจกรรมที่เน้นไปในด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์กันภายในกลุ่มของนิสิตหอพักเท่านั้น ยังไม่ เป็นการจัดกิจกรรมที่เน้นในด้านการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยให้เป็นไปตามคำ ขวัญของนิสิตจุฬาฯ เท่าใดนัก กิจกรรมที่คณะกรรมการนิสิตจัดขึ้นภายในหอพัก เช่น กิจกรรม รับประทานอาหาร เป็นกิจกรรมที่เน้นในด้านการพัฒนาลักษณะนิสัยและพฤติกรรมของนิสิตหอพัก โดยตรง มีการปลูกฝังลักษณะนิสัยตรงตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ซึ่ง

เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากกิจกรรมการปฐมนิเทศหอพัก ซึ่งได้สอนให้รู้เรื่องเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันของนิสิตหอพัก ทั้งด้านความเป็นอยู่ และการเรียนรู้ทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตร โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยและทางหอพักจัดขึ้น

ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ นั้น จะเน้นหนักในด้านใด ด้านหนึ่ง ในคำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงแม้ว่านิสิตหอพักจะมีกิจกรรมการศึกษาเพียงแค่ 2 กิจกรรม และจัดขึ้นปีละครั้งเท่านั้น แต่สภาพกิจกรรมโดยรวมในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ไม่มีกิจกรรมใดที่เป็น การส่งเสริมการพัฒนาลักษณะนิสัยตามคำขวัญจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเลย ผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบของการจัดกิจกรรมการศึกษาที่ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจัดให้มีขึ้นนั้น ยังไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ไม่เกิดความชัดเจนในด้านเนื้อหาเท่าที่ควร

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่าทางหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีนโยบายในการที่จะปรับเปลี่ยนหอพัก ให้จัดเป็นแบบศูนย์การศึกษาการเรียนรู้มากขึ้นในอนาคต ซึ่งนโยบายนี้มีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมต้องให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างกิจกรรมที่จัด กับ การเรียนรู้ให้มากขึ้นตามไปสอบ ถึงจะสอดคล้องกับแนวนโยบายที่ตั้งไว้ แต่ในปัจจุบันกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมการศึกษา ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การพัฒนาคุณลักษณะนิสัย ที่แท้จริงมีเพียงแค่ที่จัดขึ้นโดยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2 กิจกรรมดังกล่าวมาแล้วเท่านั้น

ในการจัดสภาพแวดล้อมของหอพักเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัย โดยทั่ว ๆ ไป มีหลายรูปแบบ ผู้วิจัยพบว่าอาจจะจัดรูปแบบต่างๆ เป็นกลุ่มได้ 5 กลุ่ม ดังนี้

1. การจัดอบรมและให้การศึกษาในแง่ลักษณะนิสัยเป็นกิจกรรมเฉพาะสำหรับนิสิตที่เข้ามาใหม่ เช่น การอบรมมนุษยสัมพันธ์ให้มีลักษณะเป็นไปตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ซึ่งสามารถจัดได้กว้างขวาง ในนิสิตทุกคณะที่เป็นนิสิตหอพัก เพื่อช่วยให้นิสิตหอพักได้พัฒนาดตนเองได้ดียิ่งขึ้น

2. การประชุมพบปะทางวิชาการ เช่น การสัมมนา การอภิปราย การบรรยาย ปาฐกถา การโต้วาที การสอนในแง่ของศีลธรรม นิมนต์พระมาเทศน์ เพราะเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดได้ง่าย ประหยัดและแพร่หลายในทุกที่ เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการทำให้ความรู้ในระยะสั้น ๆ

3. การจัดนิทรรศการและการจัดการแสดง เช่น นิทรรศการ การประหยัดน้ำไฟ นิทรรศการวันสำคัญทางศาสนา งานแสดงของนิสิตเกี่ยวกับวิชาการ ของแต่ละคณะในหอพัก ข่าวสารที่ให้ความรู้ต่อการปรับตัว ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันเป็นต้น เป็นการให้การศึกษาวีธีหนึ่ง โดยการใช้การจัดแสดงให้ชมเพื่อให้ผู้ชมได้รับความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนทำให้ผู้ชมเกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อให้เป็นไปตามที่ผู้จัดให้ไว้

4. การจัดการศึกษานอกสถานที่และการจัดค่าย เช่น ค่ายอาสาพัฒนาชนบท ค่ายแนะแนวสุขภาพ การเยี่ยมผู้ป่วยโรคเอดส์ ช่วยเหลือบ้านเด็กอ่อนพญาไท เป็นต้น เป็นการส่งเสริมและสร้างประสบการณ์บางด้านให้แก่ นิสิตหอพัก เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นในหอพักหรือปัญหาต่างๆ นั้นได้

5. การรณรงค์และการเผยแพร่ทางสื่อต่าง ๆ เช่น การรณรงค์วินัยในการใช้ลิฟต์ การรณรงค์ในเรื่องแต่งกาย เป็นวิชาการที่ได้ผลรวดเร็วในการสร้างความรู้สึกร่วมหรืออารมณ์ร่วมให้กับผู้ชม จึงสามารถนับได้ว่าการจัดการรณรงค์ เป็นกิจกรรมการศึกษา อีกประการหนึ่งที่ใช้เพื่อให้ข้อมูลความรู้ในเรื่องกว้าง ๆ

ในการจัดกิจกรรมการศึกษาในหอพักนั้นเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิต สภาพแวดล้อมที่จัด ผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการนิสิตหอพักที่มีส่วนจัดขึ้น จะมีผลโดยตรงต่อการจัดกิจกรรมการศึกษา ซึ่งขึ้นอยู่กับการทำงานของบุคคลเหล่านี้ จะต้องมีความสัมพันธ์กัน และกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นจะต้องมีรูปแบบที่พัฒนาลักษณะนิสัยที่เป็นไปใน แนวทางเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน

ความสำคัญของหอพักนิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อสังคมนั้น กล่าวโดยสังเขปได้ว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาเป็นกิจกรรมและขบวนการทางสังคมที่มุ่งพัฒนานิสิตหอพักให้อยู่ร่วมกันในสังคมเดียวกันได้ ให้มีความเจริญอกงาม การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยตาม “คำขวัญของนิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” นั้น ก็เพื่อเตรียมตัวให้เป็นพลเมืองดีในวันข้างหน้า ให้มีการปรับตัว และดำรงตนอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข แต่อย่างไรก็ตาม บทบาทในการส่งเสริมการศึกษาในหอพัก ก็ย่อมมีส่วนช่วยสนับสนุนได้ตามสมควร

ผู้วิจัยสรุปความสำคัญของการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตาม “คำขวัญของนิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ได้ดังนี้

1. เพิ่มพูนความรู้ด้านต่างๆ แก่นิสิตหอพัก ทั้งทางตรงและทางอ้อมเป็นการให้ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นการศึกษาตลอดชีวิตของนิสิตในหอพัก
2. เป็นการพัฒนาคุณภาพสังคม ช่วยให้สังคมในหอพักมีลักษณะเป็นสังคมแห่ง การเรียนรู้ เป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
3. ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตหอพัก ให้รู้เท่าทันโลก รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของ โลก และปรับตัวทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคสมัย
4. ช่วยอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาของแต่ละท้องถิ่นทั่วประเทศ ทั้ง สามารถนำมาถ่ายทอด เพื่อการอนุรักษ์ในหอพักได้ เช่น ในสังคมต่าง ๆ ของหอพัก ค่ายอาสา ทั้ง ส่งเสริมให้รู้จักเลือกสรรเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้กับท้องถิ่นที่อยู่ของแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม
5. ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในหอพัก ความสามัคคี ความมีน้ำใจ ความมี ระเบียบวินัยในการอยู่ร่วมกัน และความผูกพันระหว่างนิสิตหอพักด้วยตนเอง
6. ช่วยให้นิสิตในหอพักรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยการศึกษาหาประสบ- การณ์รับข้อมูลข่าวสาร และการเพิ่มพูนทักษะวิชาการต่างๆ ส่งเสริมให้นิสิตหอพักรู้จักแสวงหา ความรู้อยู่เสมอ จากกิจกรรมการศึกษาในหอพัก
7. ช่วยให้เกิดการการอนุรักษ์สิ่งที่มีคุณค่าในหอพัก ทั้งด้านวัฒนธรรมประเพณี และลักษณะนิสัยที่ดี ให้การถ่ายทอดและปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่นิสิตน้องใหม่ของหอพัก
8. สร้างโอกาสให้นิสิตหอพักรู้จักตนเองมากขึ้น ส่งเสริมการพึ่งพาตนเอง การแสวง หาความรู้ด้วยตนเอง แก้ปัญหาและสร้างสรรค์ชีวิตในหอพักด้วยตนเอง

การจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตามคำขวัญของ นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น จะประสบผลสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อทางจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยได้เห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมการศึกษาให้แก่นิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยเพราะกิจกรรมนี้จะเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความ ฉลาด และมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทุกด้าน ช่วยให้รู้ เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ตามแต่ละสภาพแวดล้อม หน้าที่การงานและชีวิตประจำวันได้ ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมประเพณีไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นกระบวนการที่ไม่ มีจุดจบสิ้น ตราบเท่าที่การเปลี่ยนแปลงทั้งหลายยังเป็นไปไม่สิ้นสุดนั่นคือ บุคคลย่อมต้องการ การศึกษาตลอดชีวิตนั่นเอง

ในการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยตามคำขวัญของนิสิตจุฬาลง- กรณ์มหาวิทยาลัยนั้น จากการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เท่าที่ผ่านมาแล้วยังไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ดังนั้น

ในการที่จะปรับเปลี่ยนรูปแบบ นโยบาย และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานเกี่ยวกับหอพักนี้ จึงควรจะมีการทบทวนพิจารณาว่า กิจกรรมต่าง ๆ นั้น จัดเป็นกิจกรรมการศึกษาที่ สอดคล้องกับการพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” หรือไม่ โดยหวังว่าถ้าจัดกิจกรรมตามที่นิสิตหอพักต้องการ นั่นคือต้องมีความสอดคล้องกับ “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” จัดดำเนินการโดยนิสิตหอพัก และมีการประเมินอย่างเป็นระบบ กิจกรรมการศึกษาเหล่านี้ ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักให้เป็นไปตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาการจัดกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักตาม คำขวัญของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จะพบว่าการจัดกิจกรรมการศึกษานั้นมีความสัมพันธ์กับ ลักษณะนิสัยตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ทั้ง 5 ด้าน คือ ความมีอาวุโส ความมีระเบียบวินัย ประเพณี ความสามัคคี และความมีน้ำใจ ดังนั้น เพื่อให้การจัดกิจกรรมการ ศึกษาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่งผลในการพัฒนานิสิตหอพักได้สูงสุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมการศึกษามากขึ้นกว่าเดิม เพราะจะทำให้เกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยได้ดียิ่งขึ้น และที่สำคัญคือจะต้องมีการประเมินผล การจัดกิจกรรมการศึกษาทุกกิจกรรมที่มีบทบาทในการพัฒนาลักษณะนิสัย อย่างสม่ำเสมอ
2. คณะกรรมการนิสิตหอพักควรจะมีบทบาทในการพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการนิสิตหอพักจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทต่อการจัด กิจกรรมในหอพักมากที่สุด เพื่อที่นิสิตหอพักจะได้ทำกิจกรรมได้อย่างราบรื่นและเกิดการพัฒนา ในด้านต่าง ๆ อย่างเต็มที่
3. ความสัมพันธ์ระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับหอพักนิสิตจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัยขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหาร บุคลากร และคณะกรรมการนิสิตหอพักเป็นอย่างมาก ดังนั้นหากมีการร่วมมือกันทางการจัดกิจกรรมการศึกษาระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหอพักจึงควรจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ และบทบาทที่ชัดเจนของแต่ละฝ่าย เพื่อจะทำให้การจัด กิจกรรมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

4. ควรมีการส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้านงานกิจกรรมการศึกษา เนื่องจากบุคคลเหล่านี้จะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงควรส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้แก่บุคคลด้านนี้ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการค้นคว้าวิจัยในเรื่องเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษาและลักษณะนิสัยตาม “คำขวัญของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” ด้วย เพื่อที่จะได้นำองค์ความรู้และผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาและวิเคราะห์การจัดกิจกรรมการศึกษาที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตหอพักจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนี้ โดยศึกษาในเชิงลึกมากกว่าเดิม และใช้ระเบียบวิธีวิจัยที่แตกต่างออกไปจากเดิม
2. ศึกษาและทำวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับลักษณะนิสัยที่ทำให้นิสิตมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาว่าควรมีลักษณะอย่างไร และส่งผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยของนิสิตแตกต่างกันอย่างไร
3. ศึกษาวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรนิสิตในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น